

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 15243

Tarih : 03.12.2025

- 37329

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI** tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ayten KORDU

Tunceli Milletvekili

Dersim, yüzyıllardır doğayla uyum ve karşılıklı yaşam bağıını esas alan Kızılbaş-Alevi toplumunun tarihsel coğrafyasıdır. Bu toplumun inanç dokusunun merkezinde yer alan “can” anlayışı, insanı ve tüm canlıları bir bütün olarak görür. Bu nedenle avcılık faaliyetleri gibi hayvanların öldürülmesinin yarattığı ekolojik tahribatın yanı sıra, inançsal ve ahlaki anlamda da “düşkünlük” kabul edilir. Dersim’de doğaya, hayvana ve suya yönelik hiçbir müdahale yalnızca teknik bir faaliyet değil; toplumsal bir yaralanmaya dönüşmektedir.

Tam da bu nedenle avcılık, Dersim halkı için asla bir “spor” ya da “turistik etkinlik” olarak değerlendirilemez. Aksine, toplumsal bellekte ağır tahribat yaratan bir şiddet ve yaşam ihlali olarak görülmektedir.

Tarım ve Orman Bakanlığı’nın yayımladığı 2025–2026 Avlak Haritası’nda Dersim’de 30 alanın devlet avlağı, 10 alanın genel avlak olarak belirlenmiş olması; bölgenin ekolojik hassasiyetiyle çelişen bir planlamadır. Çünkü Dersim, biyolojik çeşitlilik açısından Türkiye’nin en kırılgan ve endemik tür yoğunluğu en yüksek alanlarından biridir. Yaban keçileri, bozayılar, kurt türleri ve sarp dağ ekosistemine özgü pek çok fauna türü bu bölgede yaşamaktadır. Bu türlerin çoğu Bern Sözleşmesi ve Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi kapsamında korunması gereken türlerdir.

Mazgirt ilçesine bağlı Sorek (Karabulut), Koterîç (Güneyharman), Dirban (Kızılkale), Elmalık, Kuşçu, Örs gibi köylerin tamamının avlak sınırlarında yer alması, yalnızca yaban

hayatını değil; köylülerin günlük yaşamını, tarımsal faaliyetlerini, hayvancılığı, arıcılığı ve güvenli şekilde dışarı çıkma hakkını doğrudan tehdit etmektedir.

Son aylarda bu köylerden gelen bilgiler, geceleri aralıksız süren silah sesleri, avcılarının köy içine kadar girmesi, ormanlık alanda kontrolsüz ateş açılması, hayvanların vurulması ve köylülerin can güvenliğinin tehlikeye girdiğini göstermektedir. Bu durum, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nun 3. ve 4. maddelerinde tanımlanan "güvenlik" ve "yerleşim çevresi" kriterlerinin açık ihlalidir.

Kanun uyarınca, yerleşim yerlerinin çevresinde avcılık yapılamaz, buna rağmen Merkez Av Komisyonu'nun köylerin hemen yanı başında avcılığa izin vermesi, yasal yetkinin açıkça kötüye kullanılması niteliğindedir.

Bununla birlikte, Dersim'de av turizmi adıyla para karşılığı yaban keçilerinin vurulması, yalnız kültürel hassasiyetleri değil, Bern Sözleşmesi'nin 6. maddesinde düzenlenen "katı koruma yükümlülükleri"ni de ihlal etmektedir. Yaban keçisi popülasyonu son 10 yılda ciddi düşüş yaşamış, sahada bilimsel envanter çalışması yapılmadan her yıl yeni kota ilan edilmiştir.

Özellikle İn Vadisi gibi 1. derece arkeolojik SİT alanlarında avcılığa izin verilmesi, hem Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'na, hem de Biyoçeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı'na aykırıdır. SİT alanları mutlak korunması gereken yerlerdir; ancak burada dahi silahlı av faaliyetlerine izin verilmekte, köylüler silahlı şahıslarla burun buruna gelmektedir.

Dersim'de orman yangınları, maden sahalarının genişletilmesi, göç politikaları ve yayla yasakları gibi uygulamalarla zaten baskı altında olan ekosistem, kontrolsüz avcılık faaliyetleriyle daha da kırılgan hale gelmiştir. Bölgedeki arıcılık faaliyetlerinin azalması, yaban keçilerinin stres kaynaklı göçleri, yırtıcı türlerin azalması nedeniyle oluşan ekolojik dengesizlikler, tarımsal verimi doğrudan etkilemektedir.

Bölgedeki kontrolsüz avcılık faaliyetleri yalnızca ekolojik dengeyi değil, köylerde yaşayan yurttaşların günlük yaşam pratiklerini de tamamen felç etmiş durumdadır. Köylüler tarım yapmak için tarlalarına gidememekte, hayvanlarını otlatamamakta, temel ısınma ihtiyaçları için odun toplamaya dahi çıkamamaktadır. Geceli gündüzlü süren silah sesleri nedeniyle insanlar ciddi bir psikolojik çöküntü yaşamakta; çocuklar dışarı çıkmaya korkmakta, yetişkinler ise "her an bir kurşun isabet edeceği" kaygısıyla hayatlarını kısıtlamak zorunda kalmaktadır. Hayvancılık, tarım, arıcılık ve gündelik geçim faaliyetleri durma noktasına gelmiş, yurttaşlar geçimlerini sağlayacak en temel üretim faaliyetlerini dahi sürdüremeyecek bir noktaya gelmiştir. Bu psikolojik ve sosyoekonomik tahribat, avcılığın yalnızca bir çevre sorunu değil, aynı zamanda insan hakları, yaşam hakkı ve güvenlik hakkı ihlali haline geldiğini göstermektedir.

Bu bağlamda;

1- Dersim'in Mazgirt ilçesine bağlı Karabulut, Koterîç, Dirban, Elmalık, Kuşçu ve Örs köylerinin devlet avlağı olarak belirlenmesinin bilimsel, ekolojik ve idari gerekçesi nedir? Bu köylerin avlak statüsünün kaldırılması yönünde bir çalışma başlatacak mısınız?

2- Son aylarda köylülerin can güvenliğini tehdit eden kontrolsüz avcılık faaliyetleriyle ilgili Bakanlığınıza ulaşan şikâyet sayısı nedir? Bu şikâyetler doğrultusunda hangi idari ve cezai işlemler yapılmıştır?

3- Yerleşim alanlarına, mezralara ve köy yollarına yakın bölgelerde avcılığın tamamen yasaklanması yönünde Bakanlığınızın bir düzenleme hazırlığı bulunmakta mıdır?

4- Avcıların köy içine kadar girdiği ve geceleri yoğun silah seslerinin geldiği bölgelere ilişkin kolluk kuvvetleri ve DKMP birimleriyle ortak bir denetim planı yapılmış mıdır?

5- Kızılbaş-Alevi toplumunun "canlıya kıymama" ve avcılığı inançsal bir ihlal olarak görme kültürel yapısı dikkate alınarak, Dersim'de av turizmi ve vergili avcılığın yeniden değerlendirilmesi için Bakanlığınız bir adım atacak mıdır?

6- İn Vadisi gibi 1. derece arkeolojik SİT alanlarında avcılığa izin verilmesi, kültürel koruma mevzuatıyla çeliştiği halde neden sürdürülmektedir? Bu alanlarda avcılık yasaklanacak mıdır?

7- Merkez Av Komisyonu (MAK) kararlarının Dersim gibi yerleşim alanlarının hemen bitişiğinde avcılığa izin verecek şekilde düzenlenmesi, Kara Avcılığı Kanunu'nun 3. ve 4. maddeleriyle çeliştiği halde neden devam etmektedir? Bu çelişki hakkında idari inceleme başlatmayı düşünüyor musunuz?

8- Dersim yerelinde av turizmi ihalelerini yürüten, avlak sahalarını belirleyen ve denetim yapmakla yükümlü İl Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü Müdürlüğü'nün saha denetimlerinin sayısı, kapsamı ve etkinliği nedir? Son üç yılın denetim raporlarını kamuoyuyla paylaşacak mısınız?

9- Av turizmi kapsamında Dersim’de son beş yılda kaç yaban keçisi, bozayı veya diğer koruma altındaki türler için kota verilmiştir? Bu kotaların bilimsel envanter çalışmasına dayandığını gösteren raporlar var mıdır?

10- Kontrolsüz avcılığın yaban hayatı dengesini bozarak arıcılık, hayvancılık ve tarımsal üretimi olumsuz etkilediğine ilişkin sahadan gelen veriler hakkında Bakanlığınız bir ekosistem değerlendirmesi yapmış mıdır? Yapmadıysa böyle bir çalışma başlatacak mısınız?

11- Kontrolsüz avcılık nedeniyle köylülerin tarım faaliyetlerini yapamadığı, hayvanlarını otlatamadığı, odun toplamaya dahi çıkamadığı; yoğun silah seslerinin halk üzerinde ciddi psikolojik tahribata yol açtığı yönündeki köylü beyanları Bakanlığınızın bilgisi dahilinde midir? Bu sosyoekonomik ve psikolojik yıkımı gidermek için hangi acil tedbirleri almayı planlıyorsunuz?